

DARÁNYI IGNÁC TERV

A SOLTI ÜRGÉS GYEP kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (HUKN20007) Natura 2000 fenntartási terve

EGYEZTETETT VÁLTOZAT

Fotó: Aradi Eszter KNPI

Készítette a
Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
Budapest, 2015

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

Készült a **Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület** és a **Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság** együttműködésében az *Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás igénybevételének részletes szabályairól* szóló a 43/2012. (V. 3.) VM rendelet alapján

Az dokumentum elkészítését az **Európai Unió** támogatta.

A projekt végrehajtásában közreműködők:

Králl Attila, biológus, szakmai koordinátor, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME)

Nagy Dénes, biológus, szakmai résztvevő, MME

Tóth Péter, agrármérnök, szakmai résztvevő, MME

Dóka Richárd, geográfus, kapcsolattartó koordinátor, Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság (KNPI)

Sipos Ferenc, biológus, szakmai résztvevő, KNPI

Sápi Tamás, környezetgazdálkodási agrármérnök, szakmai résztvevő, KNPI

Lóránt Miklós, biológus, szakmai résztvevő KNPI

Márta Krisztina, kommunikációs szakértő, KNPI

A fenntartási terv szakmai-társadalmi egyeztetési folyamatának résztvevői (a beszélgetések, levélváltások és a fórumok jelenléti ívei alapján):

Fodor Tamás, családi gazdálkodó, Solt

Tóth János, Rural Development Bt.

Molnárné Andráska Mónika, mezőgazdasági vállalkozó, Solt

Kamp János, termelési igazgató, Állampusztai Kft.

Kerti Mihályné, családi gazdálkodó, Solt

Kalóczkai Ágnes, SZIE, Gödöllő

Kiss József, gazdálkodó, Solt

Szabó Imre László, Solt Város Önkormányzata, beruházási előadó

Popovics Zsuzsa, újságíró, Petőfi Népe Lapkiadó

Móka János, hatósági ügyintéző, BKMKH Kalocsai Járási Hivatala

Budapest, 2015.

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv	4
1. A terület azonosító adatai	5
1.1. Név	5
1.2. Azonosító kód	5
1.3. Kiterjedés.....	5
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	5
1.5. Érintett települések.....	5
1.6. Egyéb védettségi kategóriák.....	5
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	6
2. Veszélyeztető tényezők.....	8
3. Kezelési feladatok meghatározása.....	10
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	10
3.2. Kezelési javaslatok	10
3.2.1. Élőhelyek kezelése	12
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	21
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	22
3.2.4. Kutatás, monitorozás	22
3.2.5. Mellékletek.....	23
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében	24
3.3.1. Agrártámogatások.....	24
3.3.2. Pályázatok.....	26
3.3.3. Egyéb	26
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	27
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	27
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	28
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel.....	29

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1. 1. Név

SOLTI ÜRGÉS GYEP kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (a továbbiakban: Solti ürgés gyp kjTT)

1. 2. Azonosító kód

HUKN20007

1. 3. Kiterjedés

110,21 ha

1. 4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

Közösségi jelentőségű élőhely

Kód

Pannon szikes sztyeppek és mocsarak	*1530
-------------------------------------	-------

*kiemelt jelentőségű jelölő élőhely

Közösségi jelentőségű állatfaj

Kód

Ürge (<i>Spermophilus citellus</i>)	1335
---------------------------------------	------

A fenti alapadatok illetve a jelölő élőhelyek/fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának (Standard Data Form) 2013. október 31-ével frissített változatait vettük alapul.

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű élőhelyek

Síksági pannon löszgyepek	*6250
---------------------------	-------

1. 5. Érintett települések¹

Solt, Bács-Kiskun megye

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1. 6. Egyéb védettségi kategóriák

Egyéb érintett (átfedő) Natura 2000 terület:

¹

Nincs átfedő Natura 2000 terület

Országos jelentőségű védett természeti terület:

Nincs átfedő, illetve érintett országos jelentőségű védett terület

Ex lege védett területek

Bán-szék/Bánszéke nevű *ex lege* terület (szikes tó), 77 ha.

Az északi terület K-i része, illetve a beékelődő szántóterület kivételével a Natura 2000 területtel kb. megegyező nagyságú és határvonalú.

Helyi jelentőségű védett terület: a tervezéssel érintett terület határain belül nincs helyi jelentőségű védett terület

Országos ökológiai hálózat övezet:

A tervezési terület döntő része az *országos ökológiai hálózat övezet magterülete*. A terület K-felén lévő gyepek, illetve annak É-i irányban, a Natura 2000 terület határán túlnyúló folytatása *pufferterületként* részei a hálózatnak. A terület közepén ÉNy-DK-i irányban húzódó csatorna *ökológiai folyosó* besorolású.

Nemzetközi jelentőségű területek:

Nincs átfedő, illetve érintett nemzetközi jelentőségű terület

1. 7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1 Elfogadott érvényes természetvédelmi kezelési terv az érintett védett természeti területre (ha már elkészült, de nincs még elfogadva, akkor is)

Nincs átfedő, illetve érintett védett természeti terület.

1.7.2 Településrendezési eszközök

- 2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről
- A Bács-Kiskun Megye Területrendezési Terve; Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 19/2011. (IX. 29.) önkormányzati rendelete; Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés 190/2011. (XI. 25.) kgy. határozata
- településrendezési tervek²:

Solt, településrendezési terv – 125/2008 (VII. 7.) határozat

Solt, szabályozási terv és helyi építési szabályzat – 11/2008. (VII. 7.) rendelet

Solt, településfejlesztési koncepció módosítása – 9/2007 (II. 15.) határozat.

² Forrás: Országos Rendezési Tervkataszter – <https://teir.vati.hu>

1.7.3 Körzeti erdőtervek és üzemtervek

A terület a Közép-Duna-menti erdőtervezési körzetbe tartozik. Az erdőtervezési körzetnek jelenleg érvényes körzeti erdőterve nincs. A korábbi tervek 2011-ben veszítették érvényüket, új terv még nem készült.

1.7.4 Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

A terület a Közép-magyarországi vadgazdálkodási táj Észak-bács-kiskuni vadgazdálkodási körzetébe (III/5) tartozik. Az érintett vadgazdálkodási egység száma: 600410, az üzemterv 2017. február 28.-ig érvényes.

1.7.5 Vízyűjtő-gazdálkodási terv³

A terület a Duna-völgyi főcsatorna vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegységébe tartozik – 2010. április

1-10 Duna-völgyi főcsatorna alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terve; 2010. április. Közreadta a Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság, Alsó-Duna-Völgyi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság.

Az Országos Vízyűjtő-gazdálkodási tervet 2010. május 5-én a Magyar Kormány a 1127/2010. (V. 21.) számú Korm. határozattal elfogadta. Ezzel együtt elfogadásra kerültek az alegységek – nem jogszabállyal kihirdetett – tervei is. A tervek 2015 végéig vannak érvényben.

³ www.vizeink.hu

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Hatás keletkezés helye (területen belül/kívül)	Érintett Natura 2000 terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A01	Földművelés	M	belül	5%	A terület északi felében az 52-es úthoz közel kb. 6 hektárnyi szántóterület található. A szántóművelés a vele érintkező gyepekre a vegyszer- és tápanyag-bemosódás miatt negatív hatással van.
A03	Gyepterület kaszálása, vágása	L	belül	40%	Csapadékos években a jelölő ürge védelme érdekében szükséges lehet a korai kaszálás, ez ugyanakkor védett növényfajokat (kosborok), ill. fészkelő madárfajokat (bíbic, sárga billegető) sodorhat veszélybe.
A08	trágyázás	M	belül	5%	A terület északi felében az 52-es úthoz közel kb. 6 hektárnyi szántóterület található. A szántóművelés a vele érintkező gyepekre negatív hatással van.
A11	egyéb agrár tevékenység	L	belül	3%	Nádvágás, nádkévék otthagynása a gyepterületen, a gyepfelszín károsodását okozza.
I01	idegenhonos, inváziós fajok jelenléte	H	belül	15%	keskenylevelű ezüstfa (<i>Eleagnus angustifolia</i>), intenzív terjedése a terület D-i csücskében. Az 52-es úttal párhuzamosan futó erdősáv szintén inváziós / idegenhonos fajokból áll. A terület K-i mocsaras, kezeletlen részét a nád (<i>Phragmites australis</i>) erősen terjed. Mindez az ürgék által nem lakott területeket érinti, ugyanakkor közösségi jelentőségű élőhelyet (1530* Pannon szikések) veszélyeztet.

A01	Földművelés	M	kívül	<10%	A terület intenzíven művelt kis- és nagytáblás szántók között helyezkedik el.
A07	biocid termékek, hormonok, kemikáliák használata	M	kívül	<10%	Az intenzív művelésű szántókról a vegyszerek bemosódhatnak a gyepterületre.
A08	trágyázás	M	kívül	<10%	Az intenzív művelésű szántókról a kijuttatott tápanyag lemosódhat a gyepterületre.
J02.03	csatornázás és vízelvezetés	M	mindkettő	100%	A területen áthúzódó belvízelvezetést szolgáló csatorna – megfelelő vízszint-beállítás nélkül – a gyepterület vízellátását veszélyezteti.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3. 1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

A Solti ürgés gyepek KJKT területén a Natura 2000 kijelölés és védelem célja a területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek és állatfajok – jelen esetben kiemelten a **pannon szikes gyepek**, a **síksági pannon löszsztyepek**, illetve az **ürge**, mint jelölőfaj kedvező természetvédelmi helyzetének) fenntartása, illetve helyreállítása.

Az élőhelyek esetében a kedvező védelmi helyzet fenntartása az élőhely területi kiterjedésének, szerkezetének és jellegzetes fajösszetételének hosszú távon való megőrzését jelenti. Ezzel összefüggésben cél a degradálódott élőhelyek állapotának helyreállítása, javítása is. Az ehhez szükséges környezeti, ökológiai feltételek a megfelelő vízellátottság, és a gyepterület gyepeként való művelése: megfelelően ütemezett kaszálásos, legeltetési hasznosítása.

A területen aktív mező- és (igen kis részben) erdőgazdasági tevékenység zajlik, így a **Natura 2000 kijelölés kiemelten fontos célja a jelölőfajok életfeltételeit biztosító, ugyanakkor gazdasági és társadalmi szempontból is életképes, kedvező területhasználati mód – a legeltetési, ill. kaszálásos gyeptermelés – fenntartása, propagálása, támogatása.**

A területen rendszeresen előfordulnak szárazabb füves területekhez, illetve szikes-mocsaras területekhez kötődő, közösségi jelentőségű és/vagy védett madárfajok is. Bár a Solti ürgés gyepek KJKT nem fed át különleges madárvédelmi területtel (KMT), ex lege szikes tóként országos jelentőségű védett terület is, így célszerűnek tartjuk a horizontális célkitűzések között a madárvédelmi szempontokat is szerepeltetni, amennyiben ezek nem állnak ellentétben a jelölő élőhelyek és a jelölőfaj védelmi céljaival.

A kijelölés és a védelem további általános célja az élőhelyeket és a területen élő fajokat veszélyeztető, a 2. mellékletben felsorolt tényezők kiküszöbölése, hatásuk mérséklése.

Hosszabb távú cél, hogy a terület különleges természeti kincsei, illetve a természetvédelmi célkitűzésekkel összehangolt hagyományos gazdálkodási mód, mint hozzáadott értékek jelenjenek meg Solt település turisztikai kínálatában is.

3. 2. Kezelési javaslatok

A kezelési javaslatok általános bemutatása és magyarázata

A kezelési javaslatokat két nagy csoportban tárgyaljuk; gazdálkodáshoz NEM KÖTHETŐ, illetve gazdálkodáshoz KÖTHETŐ javaslatokat fogalmazva meg. Előbbiek a teljes területre vonatkoznak, utóbbiak kezelési egységekként külön-külön kerülnek tárgyalásra. A gazdálkodáshoz köthető javaslatok között megkülönböztetünk általános, illetve a támogatási

rendszerekhez illeszkedő (vagy a jövőben illeszthető) javaslatokat. Ez utóbbiak lehetnek kötelezőek, illetve önkéntes vállalkásokon alapuló, agrár-kifizetésekhez kapcsolódó javaslatok.

Az **ürgepopuláció** nagyságának és területi elterjedésének fenntartása, ill. megerősítése az általa preferált, megfelelő kiterjedésű és minőségű (tavasztól-őszig rövid fűvű) gyepterület fenntartásán, illetve – ezzel összefüggésben – a megfelelő táplálékbázis biztosításán keresztül valósulhat meg. Fontos szempont, hogy az állatok a mind gyakoribbá váló időjárási szélsőségek (aszályok, belvizes évek) közepette is, egész évben találjanak megfelelő élőhelyfoltokat a területen belül.

A terület nagy részén hagyományosan legeltetési gazdálkodás folyik. A külterjes, legeltetési állattartás a XX. század végére országszerte visszaszorult, és vele együtt fogyatkoznak, tűnnek el a legelőkhöz kötődő növény- és állatfajok is. Ennek a gazdálkodási formának a megőrzése természetvédelmi szempontból is kiemelt fontosságú. A kezelési javaslatok összeállításánál erre külön figyelemmel voltunk.

A jó ökológiai állapot megőrzéséhez alapvető fontosságú a **megfelelően tervezett, a mezőgazdálkodási szempontokkal összehangolt vízvisszatartás**. A vízvisszatartás különösen fontos a 1530* pannon szikes gyepek jelölő élőhelytípus, illetve az élőhelyek védett növény- és állatfajai szempontjából. Az ürgekolóniák leginkább a terület hátsabb, mindenkor vízmentes részein találhatók meg.

A javasolt élőhelykezelés céljai az alábbiakban foglalhatók össze:

- az ürge számára alkalmas, egész évben rövid fűvű gyepterület fenntartása;
- a gyepterületek kiterjedésének megőrzése, lehetőség szerint növelése; a gyepterület minőségének megőrzése, javítása; a közösségi jelentőségű élőhelytípusok kiterjedésének, természetességének megőrzése, növelése.
- a gyepterületet tartósan vagy alkalmilag használó védett, ill. közösségi jelentőségű állatfajok számára kedvező élőhelyi feltételek biztosítása
- a területen zajló gazdálkodás összehangolása a fenti célkitűzésekkel oly módon, hogy az az érintettek számára gazdasági szempontból is fenntartható legyen.

A területen négy kezelési egységet határoztunk meg a terület ÁNÉR-élőhelytérképe alapján, az azonos kezelési igényű foltokat aggregálva.

KE1 – a Natura 2000 terület 52-es úttól délre eső része

KE2 – a Natura 2000 terület 52-es úttól északra eső, ürgék által lakott része

KE3 – az 52-es úttal párhuzamosa húzódó erdősáv

KE4 – az északi területrészbe ékelődő szántó

Gyepterületről lévén szó, a kezelési javaslatok a hatályos 269/2007. (X.18.) Korm. rendeletben⁴ foglaltakon alapulnak. A Solti ürgés gyep a Duna-völgyi sík Magas Természeti Értékű Terület (MTÉT) részét képezi. A javaslatok összeállításánál ezért a jelenlegi zonális agrár-környezetgazdálkodási (AKG) célprogramok 61/2009 (V.14.) FVM rendeletben leírt előírásait is figyelembe vettük.

A gyepterületet több oldalról intenzív művelésű szántók veszik körül. Ezek a területek nem részei a Natura 2000 területnek, ám mivel közvetlenül határosak vele, a bemosódó kemikáliákon keresztül jelentős hatással vannak rá. A kezelési egységektől függetlenül javaslatokat fogalmaztunk meg e hatás mérséklése érdekében – lásd: 3.2.2 – élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés.

3. 2. 1. Élőhelyek kezelése

Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok

Településrendezési eszközök:

- A Solti ürgés gyep kJT területének lakó, üdülő, szolgáltatási és ipari övezetbe való besorolása – az OTrT értelmében az országos ökológiai hálózat magterületének besorolt területeken tilos, másutt nem javasolt.
- Mezőgazdasági övezetek esetében a jelölő fajok által érintett területrészek 0%-os beépítési arány meghatározása célszerű. Kivételt képeznek a természetvédelmi célú bemutatáshoz és a legelőgazdálkodáshoz feltétlenül szükséges épületek, építmények.

Infrastruktúra-fejlesztés, turisztikai és ipari jellegű beruházások:

- Új nyomvonalú burkolt, vagy stabilizált út kialakítása, vagy a régi földutak hasonló jellegű átalakítása nem javasolt a területen belül.
- Javasoljuk a gyepterület belsejében az autóforgalmat korlátozni. Ennek első lépéseként a terület nyugati részét a gyepet átszelő „rövidítő” földút autóforgalmát megszüntetni. A terület a határában húzódó földutakon bejárható, a hodály az északi határon húzódó útról megközelíthető, ez legfeljebb 100-200m pluszt jelent.

Egyéb területhasználat:

- A terület a tulajdonosok engedélyével látogatható, de indokolt esetben a természetvédelmi hatóság korlátozásokat vezethet be.
- Technikai jellegű sportesemények rendezése, alkalmi űzése a területen tilos, mert ez a gyepfelszín maradandó károsodásához vezethet.

⁴ 269/2007. (X.18.) Korm. rendelet a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól

Egyéb, gazdálkodáshoz nem köthető intézkedések:

- Javasolt a területen található gémeskutak kitisztítása, szükség esetén helyreállítása, karbantartása. Ez a kölcsönös megfeleltetés alapján is a megőrzendő tájelemek közé tartozik. Ellenőrizni kell az MVH vonatkozó adatbázisát, az esetlegesen hiányzó gémeskutakat nyilvántartásba kell venni.
- Az északi területrészen található nyári akol és pásztorszállás helyreállítása, karbantartása javasolt

Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok

(a) Kezelési egység kódja: KE1

(b) Kezelési egység meghatározása: a Natura 2000 terület 52-es úttól délre eső része

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR-élőhelyek: B6 – zsiókás, kötőkákás és nádas szikes vízű mocsarak ; B1a – nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások ; OC – jellegtelen száraz, félszáraz gyepek
Érintett Natura 2000 élőhelyek: 1530* - Pannon szikesek

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A terület mélyebben fekvő, víznyomásos, tavaszonta vízállásos. A legdélebbi sarkában inváziós faj (*Eleagnus angustifolia*) intenzív terjedése tapasztalható.

A terület ideális **kezelését marhával való legeltetés jelenthetné**, illetve **a legeltetés és a kaszálás együttes alkalmazása**, megfelelően kialakított – és az adott év vízviszonyaitól függő – területi arányokkal és lehatárolásokkal.

A javasolt maximális legeltetési nyomás 0.8-1.0 ÁE/ha, ami jelen esetben mintegy 20 db felnőtt állatot jelent. A birkával való legeltetés csak száraz években, vagy terület leszáradása és lekaszálása után lehetséges, ilyenkor ez a túllegeltetés kockázatával jár.

Vízgazdálkodás

- Törekedni kell tavaszi vizek visszatartására a jelölő élőhelyek fenntartása érdekében.
- A területet átszelő árok homokzsák-tömítését évente többször ellenőrizni kell. A homokzsák helyett a vizet visszatartani képes kisméretű műtárgy elhelyezése megfontolandó.
- Csatorna és árok karbantartási munkálatainál óvni kell a csatornapartokon húzódó fa és cserjesorokat. Gyérítésüket csak a legszükségesebb esetben, mindenkor kíméletesen, a fészkelési időszakon kívül szabad végezni.
- A csatornák, árkok karbantartási munkálatainak időzítésénél figyelemmel kell lenni a védett és/vagy közösségi jelentőségű madárfajok költési időszakaira – ilyen jellegű munkák végzését június 30. és február 1. közé javasolt időzíteni.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott előírások célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a jövőben kívánatos gazdálkodásra. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírások, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához.

A gazdálkodók számára ezek az előírások a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási rendeleteken keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz

Kötelezően betartandó előírások

A terület kJKTt rét, legelő hasznosítású területeire, valamint ezek földhasználóira a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet előírásai kötelezőek.

Önkéntesen vállalható előírások

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírások	Magyarázat
GY09	Fogasolás nem megengedett.	A gyepfelszín megóvása érdekében
GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett	A gyepfelszín megóvása érdekében
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.	A madarak fészkelési időszakának elkerülése érdekében.
GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.	-
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerint érintett NPI-gal egyeztetni kell.	A fészkelő madárfajok, illetve az élőhelyszerkezet kialakítása/megóvása érdekében.
GY44	A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.	A túllegeltetés elkerülése érdekében. A területen javasolt legeltetési nyomás legfeljebb 0.8-1.0 ÁE/ha
GY64	Kaszáló sarjúlegeltetését a kaszálás napjától számított 30 napon belül megkezdeni tilos.	A túllegeltetés elkerülése érdekében.
GY72	Kaszálás június 15. után lehetséges	A védett növények és a földön fészkelő madárfajok védelme érdekében

GY99	A kaszátlan területet évente más helyen kell kialakítani.	
GY103	Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkeinek, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve a kaszálást azonnal be kell fejezni és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot és javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kell kialakítani.	
GY112	Tisztító kaszálás, szárzúzás szeptember 1. után kezdhető meg, amely alól kivételt képez július 15-ei dátummal az inváziós növényfajok konkrét állományait érintő kaszálás és szárzúzás.	A fészkelési időszak elkerülése érdekében
GY116	A területen trágyadepónia, széna- és szalmakazlak elhelyezése tilos.	

Kiegészítő javaslatok:

- A gyepek kettős hasznosítása esetén a kaszálást és legeltetést úgy kell összehangolni, hogy minden évben maradjanak kíméleti területek, amelyekben a fűfélék és a kétszikűek magot érlelhetnek – az inváziós fajoktól metesen. Erre alkalmas a kaszálásenkénti 5-10% kaszátlan terület meghagyása.
- A kaszátlan területeket legalább 2m széles hagyássávokban, vagy a kaszált területek szegélyeinél meghagyni.
- A legeltetett területek egy részét esetenként őszi tisztító kaszálást kell végezni. A tisztító kaszálás ne terjedjen ki az egész területre, és nem okvetlenül kell minden évben megtenni. Ennek szükségességét a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság szakemberével egyeztetni kell.

(a) Kezelési egység kódja: KE2

(b) Kezelési egység meghatározása: a Natura 2000 terület 52-es úttól északra eső, ürgék által lakott része

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR-élőhelyek: H5a – löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek; F2 – szikes rétek; B6 – zsiókás, kötőkákás és nádas szikes vízü mocsarak; B1a – nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 1530* - Pannon szikesek; 6250* - Síksági pannon löszsztyepek

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A terület jelenlegi gazdálkodását, azaz a **birkával történő legeltetést lehetőség szerint folytatni kell.** Az állatlétszámot ugyanezen a területen tovább nem célszerű növelni; a jelenlegi legeltetési nyomás 450 birkával számolva kb. 1.18 ÁE/ha, ami foltokban túllegeltetést okoz a területen. Javasolt a legeltetési nyomás csökkentése 1.0 ÁE/ha-ra, amely az állatállomány

csökkentésével vagy – ideális esetben – a legeltetett terület bővítésével lehetséges – vesd össze: KE4.

A terület keleti oldalán a **zsiókás-nádasos foltokban, illetve a terület vizesebb, mély fekvésű területein** jó megoldást jelentene **marha legeltetése**. Ez a nádas visszaszorítását, így az élőhely természetességének javítását is szolgálná. **A mélyebben fekvő részeit legeltetés mellett kaszálják**. A kaszálás és legeltetés megfelelő területi összehangolása, kaszálatsávok, illetve kíméleti területek meghagyásával ideális kezelést tesz lehetővé.

Vízgazdálkodás

- Törekedni kell tavaszi vizek visszatartására a jelölő élőhelyek fenntartása érdekében, az ürge élőhelyi igényeinek figyelembe vételével.
- A területet átszelő árok homokzsák-tömítését évente többször ellenőrizni kell. A homokzsák helyett a vizet visszatartani képes kisméretű műtárgy elhelyezése megfontolandó.
- Csatorna és árok karbantartási munkálatainál óvni kell a csatornapartokon húzódó fa és cserjesorokat. Gyérítésüket csak a legszükségesebb esetben, mindenkor kíméletesen, a fészkelési időszakon kívül szabad végezni.
- A csatornák, árkok karbantartási munkálatainak időzítésénél figyelemmel kell lenni a védett és/vagy közösségi jelentőségű madárfajok költési időszakaira – ilyen jellegű munkák végzését június 30. és február 1. közé javasolt időzíteni.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott előírások célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a jövőben kívánatos gazdálkodásra. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírások, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához.

A gazdálkodók számára ezek az előírások a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási rendeleteken keresztül, önkéntes vállalat formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz

Kötelezően betartandó előírások

A terület kJKT rét, legelő hasznosítású területeire, valamint ezek földhasználóira a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet előírásai kötelezőek.

Önkéntesen vállalható előírások

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírások	Magyarázat
GY09	Fogasolás nem megengedett.	Gyepfelszín és az ürgelyukak károsodásának elkerülése érdekében.
GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett	Gyepfelszín és az ürgelyukak károsodásának elkerülése érdekében.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.	A madarak fészkelési időszakának elkerülése érdekében.
GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.	-
GY44	A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.	Az alul- és túllegeltetés elkerülése érdekében
GY64	Kaszáló sarjülegeltetése megengedett a kaszálás napjától számított 30 napon belül megkezdeni tilos.	A túllegeltetés elkerülése érdekében.
GY99	A kaszátlan területet évente más helyen kell kialakítani.	A terület szegélyén az ürgék által nem lakott területen
GY103	Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkeinek, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve a kaszálást azonnal be kell fejezni és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot és javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kell kialakítani.	
GY112	Tisztító kaszálás, szárazzás szeptember 1. után kezdhető meg, amely alól kivételt képez július 15-ei dátummal az inváziós növényfajok konkrét állományait érintő kaszálás és szárazzás.	A fészkelési időszak elkerülése érdekében
GY116	A területen trágyadepónia, széna- és szalmakazlak elhelyezése tilos.	A gyepfelszín károsodásának megelőzése érdekében

Kiegészítő javaslatok:

- A kaszálás és legeltetés összehangolását úgy kell elvégezni, hogy minden évben maradjanak kíméleti területek, amelyekben a fűfélék és a kétszikűek magot érlelhetnek. Erre alkalmas a kaszálásonkénti 5-10% kaszátlan terület meghagyása
- A kaszátlan területeket legalább 2m széles hagyássávokban, vagy a kaszált területek szegélyeinél meghagyni.
- A legeltetett területek egy részén esetenként őszi tisztító kaszálást kell végezni (szeptember 1. után). A tisztító kaszálás ne terjedjen ki az egész területre, és nem okvetlenül kell minden évben megtenni. Ennek szükségességét a terület szerinti nemzeti park igazgatóság szakemberével egyeztetni kell.

(a) Kezelési egység kódja: K3

(b) Kezelési egység meghatározása: az 52-es úttal párhuzamosan húzódó erdősáv

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR-élőhelyek: S7 – nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A javaslat célja a területen található, nagy arányban tájidegen és inváziós fajokból (ezüstfa, bálványfa, akác) álló erdősáv őshonos állománnyá való fokozatos átalakítása anélkül, hogy az erdősávot teljesen eltüntetnénk.

Az alábbi javaslatok egy része az *átalakítás folyamatára* vonatkozik (őshonos fajok előnyben részesítése, stb.). Ilyen változtatásokra megfelelő szerkezetátalakítási források/pályázatok esetén van leginkább lehetőség.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott előírások célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a jövőben kívánatos gazdálkodásra. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírások, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához.

A gazdálkodók számára ezek az előírások a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási rendeleteken keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz

Kötelezően betartandó előírások

Az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012 (IV. 27.) VM rendelet.

Önkéntesen vállalható előírások

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírások	Megjegyzés
E06	Idegenhonos fajok telepítésének mellőzése	

E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fajok felújításban való alkalmazásának mellőzése a teljes területen.	
E08	Rakodó, depónia kialakításának szigorú területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).	A gyepterület védelme érdekében
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmét figyelembe véve jelölhetők ki.	
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében). Fagyott talajon való közelítés lehetséges.	
E82	Tuskóprizmák, tuskópászták nem létesíthetők.	Helyette tuskóaprítás javasolt.
E51	Felújítás táj- és termőhelyhonos fajokkal, illetve faállomány típusal.	

Kiegészítő javaslatok:

- az ezüstfa (*Eleagnus angustifolia*) gyeperület felé terjedő egyedeinek célzott, vegyszeres irtása, ügyelve arra, hogy a vegyszer ne juthasson az élővízbe
- Selyemkóró (*Asclepias syriaca*) irtása egyenkénti, célzott vegyszerezéssel.

(a) Kezelési egység kódja: KE4

(b) Kezelési egység meghatározása: az északi területrészbe ékelődő szántó

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR-élőhelyek: T1 – egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A legeltethető gyepterület növelése, egységessége érdekében **javasoljuk a mintegy 6 hektáros beékelődő szántóterület visszagyepesítését.** A visszagyepesítésre a jelenlegi támogatási rendszer alapján az AKG és a nem termelő beruházások intézkedésen keresztül többféle címen is lehet támogatást kérni.

A visszagyepesítést évelő szálás pillangós kultúra vetésével, vagy gyeperülettel lehetséges elkezdeni.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott előírások célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a jövőben kívánatos gazdálkodásra. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírások, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához.

A gazdálkodók számára ezek az előírások a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási rendeleteken keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz

Önkéntesen vállalható előírások

Kód	Szántóterületekre vonatkozó előírások	Megjegyzés
SZ04	Pillangós takarmánynövények betakarítása esetén természetkímélő kaszálás, vadriasztó lánc használata kötelező.	A vadriasztó lánc az egyik legáltalánosabban alkalmazott természetkímélő kaszálási mód, amelyet a gyepeken, illetve a gazdag élővilágú pillangós kultúrákban szükséges alkalmazni.
SZ07	Fokozottan védett, földön fészkelő madárfaj fészkeinek, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve kaszálást azonnal abba kell hagyni, és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot. A gazdálkodó értesítésétől számított 3 munkanapon belül az igazgatóság köteles a gazdálkodót a kaszálásra, illetve betakarításra vonatkozó feltételekről tájékoztatni. Amennyiben a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, akkor a megkezdett munkavégzés a többi előírás figyelembevételével folytatható.	A nemzeti park az értesítést követően belátása szerint dönt a szükséges lépésekről. A gazdálkodó számára segítséget kell nyújtani a védett állatfajok felismerésében (pl. képzés, kiadvány formájában).
SZ19	Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett.	
SZ20	Kártevők elleni védekezés kizárólag szelektív szerekkel lehetséges.	
SZ22	Rágcsálóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek alkalmazása tilos.	Leginkább a jelölőfaj és a táplálékállatok (rovarok, emlősök) megtartása érdekében.
SZ23	Rovarölő szerek nem alkalmazhatók, kivéve a repce, a mustár, illetve az olajretek rovarirtását.	Szintén a táplálékbázis megóvása érdekében. A kivételként felsorolt kultúrákban a rovarkártvők igen jelentős károkat okozhatnak, így ezekben megengedett a vegyszerhasználat.
SZ35	Tápanyag-utánpótlás során a műtrágyával kijuttatott nitrogén hatóanyag mennyisége nem haladhatja meg a 90 kg/ha/év mértéket.	
SZ39	Kijelölt területen évelő szálas pillangós takarmánynövényeket (évelő szálas pillangósok, vagy azok keveréke, illetve füves keveréke) kell termesztetni legalább 5 évig.	

SZ43	Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény telepítése tilos.	
SZ46	Melioráció tilos	
SZ49	Az időszakos- és állandó vízállások körül 3 méteres szegélyben talajművelés nem végezhető.	Cél az időszakos vizes élőhelyek megóvása. Ezek csapadékos években egyébként is nehezebben megközelíthetők, így az előírás nem jelentős korlátozás.
SZ62	Telepítés előtt, valamint a program teljes ideje alatt műtrágya és bármilyen szerves trágya kijuttatása tilos.	
SZ64	A telepítést követő évtől legalább évi egyszeri kaszálás, illetve kíméletes, pásztoroló legeltetés szükséges.	
SZ63	Tájidegen fűmagkeveréssel történő vetés tilos.	

3. 2. 2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

- A Natura 2000 területen belül található szántók visszagyepesítése, tervszerű kezelése Erre az északi területrészen legelő állatállomány megfelelő megoldást jelentene!
- A folyamatos ezüstfa-fertőzés megszüntetése érdekében az 52-es út mentén található ezüstfa-sor, illetve a terület déli csücskében az ezüstfa-állomány eltávolítása, a területek művelési ágak megfelelő hasznosítása.

A Natura 2000 területen belül, illetve annak környezetében intenzíven művelt szántók találhatóak, amelyekről a kijutatott vegyszer és tápanyag bemosódhat a gyepterületre.

Az alábbi előírás-javaslatok horizontális és zonális szántóföldi agrár-környezetgazdálkodási célprogramokban szerepelnek. Mivel a terület és környéke része a Duna-völgyi sík MTÉT-területnek, mindkét programtípus igénybe vehető.

Kód	Szántóterületekre vonatkozó előírások	Indoklás/megjegyzés
SZ19	Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett.	
SZ20	Kártevők elleni védekezés kizárólag szelektív szerekkel lehetséges.	
SZ22	Rágcsálóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek alkalmazása tilos.	Leginkább a jelölőfaj és a táplálékállatok (rovarok, emlősök) megtartása érdekében.
SZ23	Rovarölő szerek nem alkalmazhatók, kivéve a repce, a mustár, illetve az olajretek rovarirtását.	Szintén a táplálék bázis megóvása érdekében. A kivételként felsorolt kultúrákban a rovarkárttevők igen jelentős károkat okozhatnak, így ezekben

		megengedett a vegyszerhasználat.
SZ35	Tápanyag-utánpótlás során a műtrágyával kijuttatott nitrogén hatóanyag mennyisége nem haladhatja meg a 90 kg/ha/év mértéket.	
SZ43	Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény telepítése tilos.	
SZ46	Melioráció tilos	
SZ53	Szántó füves élőhelyé alakítása spontán felhagyással.	

3. 2. 3. Fajvédelmi intézkedések

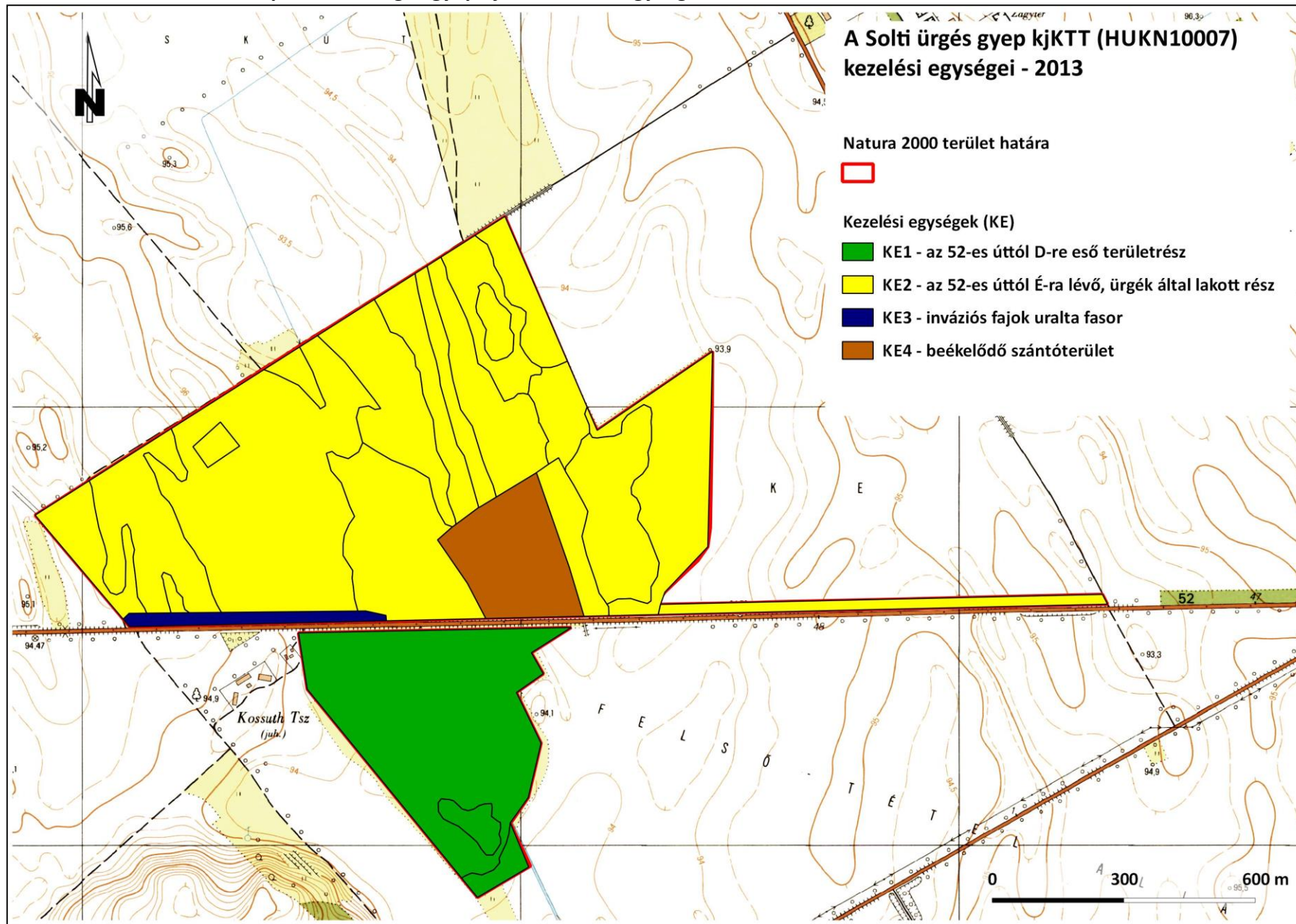
- Az ürge közvetlen védelme a dúvadak (kóbor kutyák, macskák) irtásával, illetve a szőrmés ragadozók (róka) állományszabályzásával.

3. 2. 4. Kutatás, monitorozás

- Legalább a hatévenként készítendő Natura 2000 jelentések⁵ megalapozására javasolt felülvizsgálni és frissíteni a terület élőhelytérképét, illetve felmérni az ürgekolóniák térbeli elterjedését (kolóniák határai, lyuksűrűség).
- A korábbi ürgemonitorozás folytatása az NBmR protokollnak megfelelően (transzettek mentén történő lyukszámlálás). A friss állomány-elterjedési adatok alapján esetleges új transzettek felvétele.

⁵ Az Élőhelyvédelmi Irányelv 17. cikkelye értelmében a tagországok jelentést készítenek a Natura 2000 területek állapotáról, a jelölt élőhelyek és fajok helyzetéről, a kapcsolódó intézkedések végrehajtásáról

3. 2. 5. Mellékletek 1. térkép – A Solti ürgés gyeplépter kezelési egységei

3. 3 A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A Solti ürgés gyep kjKTT területének jelentős része *ex lege* védelem alatt áll: Bán-szék/Bánszéke nevű *ex lege* terület (L-34-39-C-c/3), 77 ha. Ez az 52-es úttól északra lévő terület egység keleti része kivételével a Natura 2000 területtel megegyező terület.

A védett területnek nem minősülő Natura 2000 területek esetében az alapvető szabályozási keretet a 275/2004 (X. 8.) Natura 2000 Korm. rendelet adja meg. A terület északi részén mintegy 55 ha Solt önkormányzatának tulajdonában van, a K-re eső területek, a déli terület egység magántulajdonban vannak. Az 52-es út melletti tájidegen erdősáv Solt város önkormányzata tulajdonában lévő, védelmi rendeltetésű erdő.

A Natura Korm. rendeletben foglaltaknál részletesebb kötelező földhasználati szabályok vonatkoznak a **Natura 2000 gyepterületekre** (kivételt képeznek a honvédelmi kezelésű állami tulajdonú gyeppek). Ezeket 269/2007 (X. 18.) Korm. rendelet tartalmazza, illetve a fenntartási terv 3.2.1.1 pontjában a *Gyepterületek kezelése* c. fejezet első részében soroltuk fel.

Erdőterületeken a Natura 2000 szempontokat jelenleg hatályos körzeti erdőterv, illetve az ez alapján készített üzemtervek tartalmazzák. A fenntartás terv javaslatai a következő tervezés során építhetők be az erdőtervekbe.

Az ezen túlmutató előírás-javaslatok a jelenleg érvényben lévő szabályozás alapján agrár-környezetgazdálkodási, illetve erdő-környezetvédelmi programok keretében, önkéntes vállalásként valósíthatók meg. Erről részletesebben a 3.3.1 fejezet számol be.

3. 3. 1 Agrártámogatások

3. 3. 1. 1 Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

MePAR Blokkazonosító	teljes terület (ha)	támogatható terület (ha)
D7K84-X-09	64,60	62,50
D9K84-1-09	22,37	22,18
DCUN4-R-09 ⁶	69,60	67,75

Az alábbiakban az egységes területalapú támogatáson felül a Solti ürgés gyep kjKTT Natura 2000 területen való mező- és erdőgazdálkodás során igénybe vehető **kompenzációs jellegű** kifizetéseket, illetve a környezet- és természetvédelmi célú **mező- és erdőgazdálkodási támogatásokat** soroljuk fel.

Kötelező földhasználati előírások ellenértékeként igényelhető kompenzációs jellegű kifizetések

A területen található gyeppek és magánkézben lévő erdőterületek esetében a vonatkozó szabályozás alapján hektáronkénti **kompenzációs kifizetés** vehető igénybe:

⁶ A blokknak csak a Ny-i fele tartozik a gyepterülethez, a K-i rész valóságban szántó művelésben van.

A Natura 2000 *gyepterületekre* vonatkozó kötelező előírásokat és kompenzációs kifizetéseket a 269/2007 (X. 18.) Korm. rendelet, illetve a 128/2007 (X. 31.) FVM rendelet tartalmazza. Ennek alapján a Natura 2000 gyepeket a HMKÁ fenntartása mellett gyepeként kell hasznosítani, amelyre kompenzációs kifizetés vehető igénybe.

A magánkézben levő Natura 2000 *erdőterületekre* a 41/2012 (IV. 27.) VM rendelet alapján kapható kompenzációs támogatás az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változó mértékű.

Önkéntesen vállalt előírások nyomán igényelhető mező- és erdőgazdálkodási támogatások

Zonális AKG-célprogramok

A Solti ürgés gyepek kJTT a Duna-völgyi sík MTÉT (magas természeti értékű terület) részét képezi, ezen belül is „B” zónában található.

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevételének részletes feltételeiről szóló 61/2009 (V.14.) FVM rendeletnek megfelelően erre a területre az alábbi specifikus *zonális* agrár-környezetgazdálkodási célprogramok érhetők igénybe:

Zonális szántóföldi:

- 1. szántóföldi növénytermesztés madár- és apróvad élőhely-fejlesztési előírásokkal célprogram – 63. §**
- 2. szántóföldi növénytermesztés túzok élőhely-fejlesztési előírásokkal – 61. §**

Zonális gyepek:

- 3. természetvédelmi célú gyeptelepítés célprogram – 72. §**
- 4. gyepegzálkodás élőhely-fejlesztési előírásokkal célprogram – 70. §**
- 2. gyepegzálkodás túzok élőhely-fejlesztési előírásokkal – 69. §**

Horizontális AKG-célprogramok

A Solti ürgés gyepek KTT területén az **agrár-környezetgazdálkodási célprogramok** közül az ország egész területén (a támogatható területeken) igénybe vehető *horizontális*, gyepegzálkodási célprogramok is elérhetők, ugyancsak a 61/2009 (V. 14.) FVM-rendelet jelenleg hatályos rendelkezései alapján: **ökológiai gyepegzálkodás**, illetve **extenzív gyepegzálkodás**.

A környező, (Natura 2000 területen kívül eső, de arra hatással lévő) szántóterületek esetében ugyancsak a horizontális szántóföldi célprogramok (ökológiai növénytermesztés; tanyás gazdálkodás, integrált növénytermesztés) segíthetik a környezetkímélőbb szántóföldi gazdálkodás kialakítását.

Nem termelő mezőgazdasági beruházások

A 33/2008 (III. 27.) FVM rendelet alapján támogatás vehető igénybe olyan fölhasználati intézkedésekre, amelyek a gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, valamint hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez.

A támogatott intézkedések közül a Solti ürgés gyepek KJKT esetében különösen hasznosak lehetnek a következők: gyeptelepítés, sövénytelepítés, mezővédő fásítás, madárvédelmi berendezések létesítése.

3. 3. 1. 2 Javasolt agrártámogatási rendszer

Az érvényben lévő rendszer, a jelenlegi előírásokkal megfelelő lehetőségeket biztosíthat a jelölő élőhely és –faj természetvédelmi helyzetének javítására és ennek fenntartására. A fentebb felsorolt előírások ezeket részben módosító, a területhez igazított javaslatokat tartalmaznak.

3. 3. 2 Pályázatok

Csak pályázati támogatásból megvalósítandó, nagyobb forrásigényű természetvédelmi intézkedésre nincs szükség a területen.

3. 3. 3 Egyéb

A fentiekén túl a terv megvalósítására más eszköz igénybevételére nincs szükség.

3. 4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3. 4. 1 Felhasznált kommunikációs eszközök

A közvetítés a következő kommunikációs eszközök segítségével történik.

Eszköz típusa	Dokumentum típusa	Résztevők száma/levél, hirdetmény száma	Megjegyzés
terepbejárás	jegyzőkönyv	2 alkalommal	személyes megkeresések: a potenciális partnerekkel való személyes kapcsolatfelvétel egyik legfontosabb eleme a kommunikációs tevékenységnek. A találkozók alkalmával a tervet a KNPI munkatársai, ill. annak megbízottjai képviselik.
önkormányzati közzététel	önkormányzati igazolás	1 alkalommal	a fenntartási terv eredményeinek elérhetősége, a mind szélesebb körű ismertség, nyilvánosság és véleménynyilvánítás biztosítása
honlap	internetes elérhetőség, honlap címe	1	A terv egyeztetési változata, és a második tervváltozat is felkerült a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület által üzemeltetett Natura 2000 információs portálra (www.natura.2000.hu).
érintettek levélben vagy e-mailban történő megkeresése és tájékoztatása	levélről és postai feladást igazoló szelvényről másolat, kinyomtatott e-mail visszaigazolás	3 alkalommal	A Natura 2000 terület valamennyi érintettje a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület és a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság által közösen kiküldött levélben értesülhetett a fenntartási tervezés megkezdéséről.
Egyéb: interjúk helyi érintettekkel	jegyzőkönyv	5 db.	A fenntartási terv elkészítésével párhuzamosan a természetvédelmi őrszolgálat területileg illetékes tagjai kérdőíves interjúkat készítettek a helyi érintettek (helyben gazdálkodók, illetve a területen földtulajdonnal rendelkezők) egy szűkebb csoportjával, akik egyrészt tudomást szerezhetek arról, hogy fenntartási terv készül a területre, másrészt lehetőséget kaptak arra, hogy a természetvédelmi szempontokkal, jelenlegi előírásokkal kapcsolatos véleményüket elmondják, illetve javaslatokat tegyenek a gazdálkodás és természetvédelem összehangolására a tervezési területen.

Egyeztető fórum a fenntartási terv első változatának a megvitatására

Az eddig megtett tájékoztatási lépéseken túl fontos kommunikációs eszköz az egyeztető fórum. A területen egy egyeztető fórum kerül megrendezésre 2013. december 10-én. A fórumon 11 fő vett részt.

Az egyeztető fórum jelentősége elsősorban abban rejlik, hogy ennek révén az érintettek egy nyílt tervezési folyamatba kapcsolódhatnak be, megoszthatják egymással és a tervezőkkel a véleményüket a fenntartási tervek kapcsán, és változtatásokat javasolhatnak. Mindezzel nem csak javulhat a terv szakmai színvonala (hiszen több szempontot fog tükrözni), de növekedhet a terv helyi elfogadottsága is.

A terv egyeztetési változata felkerül a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület által üzemeltetett Natura 2000 információs portálra (www.natura.2000.hu), illetve ismertetésre kerül a fórum során. Az önkormányzatok képviselőit a kiértékelő levélben kérjük arra, hogy a terv egyeztetési változatát függesszék ki. A fórum(ok)ra meghívást kapnak a települések vezetői, a jelentősebb helyi gazdálkodók, a hivatalos szervek és kezelők részéről pedig a falugazdászok, a helyi gazdaszövetkezetek és az illetékes Vízügyi Igazgatóság képviselői. A projektben résztvevők oldaláról a tervező, illetve az MME, a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság vesznek részt. A fórumok szervezési és lebonyolítási feladatait a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság által megbízott szakértő látja el. A szakértő vezeti a fórumokat, az elhangzottakról jegyzőkönyvet készít, s azt átadja a tervezőnek, hogy az észrevételeket építse be a terv második változatába. Az érintettek lehetőséget kapnak a terv írásban történő véleményezésére is.

A fórumon túl 2 egyeztetés is lezajlott a terület tulajdonosával, további gazdálkodókkal (részletes beszámoló az érintettek, döntéshozók és felügyeleti szervek számára a fenntartási terv addigi eredményeiről, mind szélesebb körű ismertség és véleménynyilvánítás biztosítása).

3. 4. 2. A kommunikáció címzettjei

A fenntartási tervben előírtak végrehajtására kötelezettek:

- gazdálkodók;
- Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdálkodói;
- Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok;
- bányászati jogosultságok jogosítottjai és ezek gazdasági érdekképviseleti szervei.

A fenntartási terv elkészítésébe bevont partnerek:

- együttműködő partner – területileg illetékes nemzeti park igazgatóság.

A fenntartási terv eredményeit felhasználó, illetve a projekt végrehajtását felügyelő szervek:

- az ágazatban működő döntéshozó, felügyeleti szervek;
- támogatást biztosító és a végrehajtást felügyelő szervezetek;
- helyi érintettségű környezetvédelmi társadalmi szervezet;
- falugazdászok;
- agrár-érdekképviseleti szerv;
- egyéb azonosított érintettek.

3. 4. 3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervezetekkel

A terv egyeztetésre került a helyi hatósági és kezelő szervezetekkel is.

- Megkeresésünkre részletes írásos vélemény érkezett a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóságától (Nyilvántartási és Térképészeti Osztály, ügyintéző: Lajtos János).